

УДК: 007: 304

Проніна К.Ю.¹, Скуртул Г.С.²

¹ студ. гр. СН-317, НУ «Запорізька політехніка»

² канд. філол. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ НАУКОВО-ПОПУЛЯРНОЇ РАДІОПРОГРАМИ (НА ПРИКЛАДІ АВТОРСЬКОГО ПРОЄКТУ «ТАЄМНИЦІ ПІДСВІДОМОСТІ»)

Незважаючи на стрімкий розвиток новітніх технологій, постійну модернізацію ЗМІ і високу конкуренцію в боротьбі за аудиторію, радіомовлення залишається затребуваним та популярним. Не останню роль у цьому відіграють формати, які використовують радіостанції – усе частіше програмна сітка заповнюється журналістськими авторськими програмами. Однак серед розмаїття оригінального розважального контенту майже немає науково-популярних радіопередач. Авторські радіопрограми неодноразово ставали об'єктом наукового інтересу журналістикознавців, проте спеціальні дослідження присвячені алгоритмам створення і структурним особливостям науково-популярних передач і досі відсутні, що й зумовлює актуальність наукової розвідки.

Дослідник Д. Відоменко під авторською програмою розуміє «радіопередачу, автор якої одночасно – і її творець, і її ведучий, постановник, редактор, коректор, у деяких випадках – продюсер. Він відповідає повністю за її виробництво, конструювання та вихід до ефіру, підбір теми, матеріалу, інформаційного приводу та їхню відповідність формату радіостанції, підбір музичного матеріалу, у тому числі спеціальної музичної заставки, пошук організацій-спонсорів» [2, с. 215]. Цікаву думку щодо ролі авторської журналістики в сучасній медіакультурі висловлює К. Афанасьєва (Горська): «В умовах перенасичення інформацією, аудиторія тяжіє до її персоналізації та віддає перевагу унікальному авторському контенту. Завдання нового автора-журналіста – знайти комфортну для діяльності зону між контролем та зв'язком з аудиторією, між закритою та відкритою спільною медіакультурою» [1, с. 98].

«Таємниці підсвідомості» – авторська науково-популярна програма тривалістю 5-8 хвилин, розрахована на численну аудиторію, може транслюватися як на розмовних, так і на розмовно-музичних радіостанціях. Програма виконує культурно-просвітницьку та виховну функцію, інформуючи аудиторію про психологічні стани та явища, попереджуючи про їхні наслідки для людини та оточуючих. Під час випусків авторка розповідає про когнітивні порушення та психологічні ефекти, опрацьовуючи тему з різних сторін: симптоматика та прояви різних станів, їхня етимологія та поширеність, досвід людей, стан дослідженості та методи розв'язання проблеми.

За випуск радіопрограми відповідає її автор: від зародження ідеї до написання сценарію та монтажу, дає змогу журналістам самостійно визначати структуру свого авторського проекту. Однак такі складові як шапка програми, джінгл, перебивка та музична підложка – невід'ємні частини будь-якого радіопродукту, обов'язкові структурні елементи радіопрограми, які роблять її впізнаваною, допомагають розбити передачу на зручні для сприйняття тематичні блоки та створити необхідну звукову «атмосферу», звуковий образ проекту. У програмі «Таємниці підсвідомості» музичний супровід підібрано згідно з темою випуску, він доповнює її інформаційну складову. Програма починається з анонсу (перерахування ключових тез випуску) і завершується анонсуванням наступної програми. Структурно випуск поділено на такі інформаційні блоки та обов'язкові структурні елементи: 1) позивний («Таємниці підсвідомості» – відкрий свої секрети разом із нами»); 2) музична заставка («Back to black live» Емі Уайнхаус, «На годиннику сьома вечора, в ефірі програма «Таємниці підсвідомості», з вами її ведуча Єсенія»); 3) дефініція об'єкту («Ефект Розенталя, відомий також під назвою ефект Пігмаліона – психологічний феномен, за якого очікування здійснення пророкування стає чинником регуляції поведінки, яка скеровує всі дії на втілення цього пророкування»); 4) коротка історична довідка («Про межові особистості заговорив Вільям Штерн німецький психолог та філософ у 1938 році, вперше це захворювання було діагностовано у 1980 році»); 5) симптоматика/прояви («межовий розлад особистості характеризується схильністю докладати надмірних зусиль із метою уникнути реальної чи надуманої загрози бути покинутим, розладами ідентичності (нестійкість образу «Я»), схильністю до імпульсивної, для такого розладу також характерна афективною нестійкістю й суїцидальною поведінкою»); 6) когнітивні викривлення/психологічні відхилення в мистецтві («Мистецтво теж не змогло залишитися байдужим до феномену Пігмаліона, яскравий приклад – однойменна п'єса Бернарда Шоу, створена в 1912 році»); 7) персоналізований досвід («Це почалося влітку п'ять років тому. Не зафіксувала окремого моменту, коли щось стало не в порядку –

просто було пекельно погано»); 8) практичні поради щодо дій за певних станів або захисту від впливу ефектів («По-перше, варто пам'ятати про те, що ми самостійно програмуємо себе певними очікуваннями, і якщо ми заздалегідь вважатимемо, що всі наші дії марні, то просто перестанемо діяти...»).

Така структура відповідає всім вимогам, що висуваються до авторської радіопрограми, дозволяє якнайкраще втілити задум автора, допомагає повідомити багато корисної інформації у відведений часовий проміжок. Вихід програми в ефір двічі на тиждень дає можливість охопити два важливі тематичні напрямки: психологічні захворювання та когнітивні викривлення, з якими стикається людина впродовж життя.

Отже, попит на авторський контент в українському радіомовленні зумовлений бажанням аудиторії отримувати персоніфікований контент, а виробництво цікавого авторського науково-популярного контенту сприятиме його популяризації. Побудова розгалуженої структури такого радіопродукту дозволить зацікавити аудиторію в прослуховуванні не тільки конкретного випуску, а й циклу програм у цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Афанасьєва (Горська) К. Типологія медіаконтенту за критерієм ролі автора. Теле- та радіожурналістика. 2016. Випуск 15. С. 96–102.
2. Відоменко Д. Авторські радіопередачі: тематика, специфіка, мова (на прикладі передач українського радіо). Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. 2012. №9 (244). С. 214–218.